Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

8 ноември 2016 година*

„Преюдициално запитване — Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Рамково решение 2008/909/ПВР — Член 17 — Право, приложимо към изпълнението на наказанието — Тълкуване на национална норма на изпълняващата държава, която предвижда намаляване на наказанието лишаване от свобода поради положен от осъденото лице труд по време на задържането му в издаващата държава — Правно действие на рамковите решения — Задължение за съответстващо тълкуване“

По дело C-554/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Софийски градски съд (България) с акт от 25 ноември 2014 г., постъпил в Съда на 3 декември 2014 г., допълнен на 15 декември 2014 г., в рамките на наказателно производство срещу

Атанас Огнянов

в присъствието на:

Софийска градска прокуратура

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, A. Tizzano, заместник-председател, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça и M. Berger (докладчик), председатели на състави, J.-C. Bonichot, Ал. Арабаджиев, C. Toader, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: M. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 12 януари 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за германското правителство, от T. Henze и J. Kemper, в качеството на представители,

— за испанското правителство, от A. Rubio González, в качеството на представител,

— за нидерландското правителство, от M. Bulterman и M. Gijzen, в качеството на представители,

* Език на производството: български.

— за австрийското правителство, от G. Eberhard, в качеството на представител,

— за правителството на Обединеното кралство, от D. Blundell и L. Barfoot, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от R. Troosters, W. Bogensberger и B. Соловейчик, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 3 май 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 17, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ L 327, 2008 г., стр. 27), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамково решение 2008/909“).

2 Запитването е отправено в рамките на производство за признаване на съдебно решение по наказателно дело и изпълнението в България на наказание лишаване от свобода, наложено на г-н Атанас Огнянов от датски съд.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 За повечето държави членки Рамково решение 2008/909 замества, считано от 5 декември 2011 г., съответните разпоредби на Конвенцията на Съвета на Европа от 21 март 1983 г. за трансфер на осъдени лица и допълнителния протокол към нея от 18 декември 1997 г.

4 Съображение 5 от Рамковото решение гласи:

„Процесуалните права в наказателни производства са съществен елемент за осигуряване на взаимно доверие между държавите членки в процеса на съдебно сътрудничество. Отношенията между държавите членки, които се характеризират с особено взаимно доверие в правните системи на другите държави членки, позволяват признаването от изпълняващата държава на решенията, взети от органите на издаващата държава. Поради това следва да се осигури по-нататъшно развитие на сътрудничеството, предвидено в актовете на Съвета на Европа по отношение на изпълнението на съдебни решения по наказателни дела, и особено когато по отношение на граждани на Съюза има постановено съдебно решение по наказателно дело и е наложено наказание или мярка, включващо/а лишаване от свобода в друга държава членка. […]“.

5 Член 3 от посоченото рамково решение, озаглавен „Цел и приложно поле“, гласи:

„1. Целта на настоящото рамково решение е да установи привила, съгласно които държавите членки, с оглед улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице, да признават постановените съдебни решения и да изпълняват наказанието.

[…]

3. Настоящото рамково решение се прилага само по отношение на признаването на съдебни решения и изпълнението на наказания по смисъла на настоящото рамково решение. […]

[…]“.

6 Съгласно член 8 от Рамково решение 2008/909, озаглавен „Признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието“:

„1. Компетентният орган на изпълняващата държава признава решението, което е предадено […], и незабавно предприема необходимите действия за изпълнение на наказанието, освен ако не реши да се позове на някое от основанията за отказ от признаване или от изпълнение по член 9.

2. Когато наказанието е несъвместимо със закона на изпълняващата държава по отношение на своя срок, компетентният орган на изпълняващата държава може да реши да адаптира наказанието, но само ако то превишава най-тежкото наказание, предвиждано за подобни деяния съгласно националния закон на същата. Адаптираното наказание не може да бъде по-малко от най-тежкото наказание, предвиждано за подобни деяния съгласно закона на изпълняващата държава.

3. Когато наказанието е несъвместимо със закона на изпълняващата държава по отношение на своя характер, компетентният орган на изпълняващата държава може да реши да го адаптира към наказанието или мярката, предвидени за подобни деяния съгласно националния закон на същата. В този случай наказанието или мярката съответстват във възможно най-голяма степен на наказанието, наложено от издаващата държава, от което следва, че наказанието не може да бъде заменено с парична санкция.

4. Адаптираното наказание не може да бъде по-тежко от наложеното в издаващата държава нито по своя характер, нито по своя срок“.

7 Член 10 от Рамковото решение, озаглавен „Частично признаване и изпълнение“, предвижда в параграф 1:

„Ако компетентният орган на изпълняващата държава би могъл да признае съдебното решение и да изпълни наказанието отчасти, то преди да реши да не признае съдебното решение и да не изпълни наказанието изцяло, може да се консултира с компетентния орган на издаващата държава с оглед да се постигне съгласие […]“.

8 Член 13 от посоченото рамково решение гласи:

„Докато изпълнението на наказанието в изпълняващата държава не е започнало, издаващата държава може да оттегли удостоверението от тази държава, като посочи причините за това. При оттегляне на удостоверението изпълняващата държава прекратява изпълнението на наказанието“.

9 Съгласно член 17 от Рамково решение 2008/909, озаглавен „Приложимо право при изпълнението“:

„1. За изпълнение на наказанието се прилага правото на изпълняващата държава. Органите на изпълняващата държава са единствено компетентни, при спазване на параграфи 2 и 3, да вземат решения относно процедурата за изпълнение и да определят произтичащите от нея мерки, включително и относно основанията за предсрочно или условно освобождаване.

2. Компетентният орган на изпълняващата държава приспада изцяло срока на вече изтърпяното лишаване от свобода във връзка с наказанието, за което се отнася съдебното решение, от общия срок на наказанието за лишаване от свобода, което подлежи на изтърпяване.

3. Компетентният орган на изпълняващата държава информира компетентния орган на издаващата държава, по молба на последния, за приложимите правни разпоредби относно възможността за предсрочно или условно освобождаване. Издаващата държава може да приеме прилагането на такива разпоредби или да оттегли удостоверението.

4. Държавите членки могат да предвидят, че във всяко решение за предсрочно или условно освобождаване могат да бъдат взети предвид онези разпоредби от националното законодателство, посочени от издаващата държава, съгласно които от определен момент лицето има право на предсрочно или условно освобождаване“.

10 Съдебното решение, постановено от издаващата държава и изпратено на изпълняващата държава, трябва да се придружава от удостоверение. Приложение I към Рамково решение 2008/909 съдържа образец на това удостоверение.

11 Раздел и), точка 2 от този образец се отнася до „[д]анни за срока на наказанието“. Издаващата държава трябва да предостави данни, първо относно общата продължителност на наказанието в дни (раздел и), точка 2.1 от удостоверението), второ, относно целия срок на лишаване от свобода, изтърпян във връзка с наказанието, по отношение на което е постановено съдебното решение, в дни (раздел и), точка 2.2 от удостоверението), и трето, относно броя дни, които следва да бъдат приспаднати от общата продължителност на наказанието по причини, различни от посочените в точка 2.2 (раздел и), точка 2.3 от удостоверението).

Българската правна уредба

12 Според акта за преюдициално запитване към датата на постановяването му Рамково решение 2008/909 все още не е транспонирано в българското право.

13 Съгласно член 41, алинея 3 от Наказателния кодекс:

„Положеният труд се зачита за намаляване срока на наказанието, като два работни дни се считат за три дни лишаване от свобода“.

14 Член 457 от Наказателно-процесуалния кодекс (наричан по-нататък „НПК“), уреждащ въпросите във връзка с изпълнение на присъдата при трансфер на осъдени лица, предвижда в алинеи 4—6:

„4. Когато по закона на Република България максималният срок на лишаване от свобода за извършеното престъпление е по-малък от определения с присъдата, съдът намалява наложеното наказание до този срок. Когато по закона на Република България за извършеното престъпление не се предвижда лишаване от свобода, съдът определя наказание, което най-пълно съответства на наложеното с присъдата.

5. Предварителното задържане и изтърпяното наказание в държавата, в която е постановена присъдата, се приспада, а когато наказанията са различни, се взема предвид при определяне срока на наказанието.

6. Допълнителните наказания, наложени с присъдата, подлежат на изпълнение, ако такива са предвидени в съответния текст от законодателството на Република България и не са изпълнени в държавата, в която е постановена присъдата“.

15 Съгласно Тълкувателно решение на Върховния касационен съд (България) № 3/13 от 12 ноември 2013 г. (наричано по-нататък „Тълкувателното решение“) член 457, алинея 5 от НПК във връзка с член 41, алинея 3 от Наказателния кодекс трябва да се тълкува в смисъл, че положеният общественополезен труд от трансферирания осъден български гражданин в осъдилата го държава трябва да бъде зачетен от компетентния орган на изпълняващата държава за намаляване на срока на наказанието, като два работни дни се считат за три дни лишаване от свобода, освен ако държавата, в която е постановена присъдата, вече е намалила на това основание посоченото наказание.

16 В акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция уточнява, че това тълкувателно решение е задължително за нея.

17 Запитващата юрисдикция добавя, че нито в закона, нито в тълкувателното решение се изисква уведомяване на издаващата държава или взимане на становище или съгласието ѝ за прилагането на подобно намаляване на наказанието от компетентните български органи.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

18 С присъда от 28 ноември 2012 г., постановена от Retten i Glostrup (съд на Глоструп, Дания), на г-н Огнянов, български гражданин, е наложено общо наказание от петнадесет години лишаване от свобода за убийство и грабеж при отегчаващи обстоятелства.

19 Г-н Огнянов първо е задържан под стража в Дания от 10 януари до 28 ноември 2012 г., датата, на която осъдителната му присъда влиза в сила.

20 След това той изтърпява част от наказанието си лишаване от свобода в Дания от 28 ноември 2012 г. до 1 октомври 2013 г., когато е предаден на българските власти.

21 По време на задържането си в Дания г-н Огнянов работи от 23 януари 2012 г. до 30 септември 2013 г.

22 От акта за преюдициално запитване е видно, че при предаването на г-н Огнянов на българските власти датските власти се позовават на Рамково решение 2008/909. Те отправят искане до българските власти за предоставяне на информация относно наказанието, което се очаква да бъде изпълнено, и относно приложимите в България правила за предсрочно освобождаване. Освен това те изрично посочват, че датският закон не позволява намаляване на наложеното наказание лишаване от свобода при полагане на труд по време на изтърпяването на това наказание.

23 На неуточнена в акта за преюдициално запитване дата Софийска градска прокуратура (България) сезира на основание член 457 НПК запитващата юрисдикция, за да се произнесе по въпросите, свързани с изпълнението на присъдата, постановена от датския съд спрямо г-н Огнянов.

24 С оглед на постановеното в тълкувателното решение запитващата юрисдикция иска да установи дали при определяне на срока на оставащото за изтърпяване от г-н Огнянов наказание лишаване от свобода следва да вземе предвид периода, през който той е работил в датски затвор. В такъв случай наказанието на заинтересованото лице би било намалено не с една година, осем месеца и двадесет дни, а с две години, шест месеца и двадесет и четири дни, което би позволило то да бъде освободено по-рано. Тази юрисдикция добавя, че Рамково решение 2008/909 не предвижда подобно намаляване на наказанието.

25 В акта си запитващата юрисдикция излага съображенията, въз основа на които стига до извод за несъвместимост на българското право със съответните разпоредби на Рамково решение 2008/909.

26 Всъщност тази юрисдикция счита, на първо място, че член 17, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 оправомощава компетентните органи на изпълняващата страна да решат по какъв начин „ще се“ изпълнява наказанието лишаване от свобода, но не и да правят нова правна оценка на вече изпълненото наказание в издаващата страна. Според посочената юрисдикция компетентните органи на изпълняващата държава не могат да намалят оставащото да се изтърпи наказание въз основа на положен от осъденото лице труд в затвора в издаващата държава.

27 На второ място, запитващата юрисдикция счита, че член 17, параграф 2 от Рамково решение 2008/909 задължава изпълняващата държава да извърши пълно приспадане на наказанието лишаване от свобода, вече изтърпяно от осъденото лице в издаващата държава към датата на трансфера, и тази цел не може да се постигне, ако компетентните органи на посочената изпълняваща държава извършат приспадане както за по-кратък, така и за по-продължителен период от изтърпяното съобразно правото на издаващата държава наказание. Поради това според нея приспадането на по-голям период от време от действителното задържане противоречи на тази разпоредба.

28 Освен това според тази юрисдикция другите две разпоредби от Рамково решение 2008/909, които предвиждат възможност за намаляване на наказанието, а именно член 8, параграф 2 и член 10, параграф 1, са явно неприложими по висящото пред нея дело.

29 При тези обстоятелства Софийски градски съд решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Нормите на Рамково решение 2008/909/ПВР […] допускат ли изпълняващата държава в производството по трансфер да намали размера на наказанието „лишаване от свобода“, наложено от издаващата държава, на основание положен труд по време на изтърпяване на това наказание в издаващата държава, както следва:

а) намаляване на наказанието да бъде резултат от прилагане на закона на изпълняващата страна относно изпълнението на наказанието по чл. 17 ал.1 [от Рамково решение 2008/909]. Тази норма позволява ли законът на изпълняващата държава относно изпълнението на наказанието да се прилага още в производството по трансфер относно факти, настъпили през времето, когато осъденият е бил под юрисдикцията на издаващата държава (а именно положен труд в затвора на издаващата държава)?

б) намалението на наказанието да бъде резултат от приспадане по чл. 17 ал.2 [от Рамковото решение 2008/909]. Тази норма позволява ли приспадане за период, който е по-дълъг от периода на задържане, определен съобразно закона на издаващата държава, като се прилага законът на изпълняващата държава, с който се дава нова правна оценка на факти, настъпили в издаващата (а именно положен труд в затвора на издаващата държава)?

2) Ако относно коментираното намаляване на наказанието са приложими тези или други норми от Рамково[…] решение [2008/909], следва ли да се уведомява издаващата страна, която е направила изрично искане за това и следва ли да се прекрати производството по трансфер при противопоставянето ѝ. При положителен отговор относно изискването за уведомяване, какво трябва да е естеството на това уведомяване — общо и абстрактно за приложимото право или конкретното намаление за конкретното осъдено лице, което ще бъде направено от съда?

3) Ако Съдът на ЕС приеме, че нормите на чл. 17 ал. 1 и ал. 2 от Рамково решение 2008/909/ПВР не допускат намаляване на наказанието, направено от изпълняващата държава на основание нейното вътрешно право (поради положен труд в издаващата държава), то ще бъде ли съобразено с европейското право решението на националния съд все пак да приложи своето национално право — на основание това, че то е по-благоприятно от чл. 17 от Рамково решение № 2008/909/ПВР?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

30 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 17, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2008/909 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска такова тълкуване на национална разпоредба, което да оправомощава изпълняващата държава да намали наказанието на осъденото лице поради положен от него труд по време на задържането му в издаващата държава, когато компетентните органи на последната, при спазване на нейното законодателство, не са извършили подобно намаляване на наказанието.

31 За да се отговори на този въпрос, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 35).

32 Що се отнася до текста на член 17, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2008/909, следва да се отбележи, че макар параграф 1 от тази разпоредба да гласи, че „за изпълнение на наказанието се прилага правото на изпълняващата държава“, той — както посочва генералният адвокат в точка 63 от заключението си — не уточнява дали се отнася до изпълнението на наказанието още от момента на постановяването на съдебното решение в издаващата държава, или едва след трансфера на осъденото лице към изпълняващата държава.

33 Член 17, параграф 2 от Рамково решение 2008/909 пък предвижда, че „[к]омпетентният орган на изпълняващата държава приспада изцяло срока на вече изтърпяното лишаване от свобода във връзка с наказанието, за което се отнася съдебното решение, от общия срок на наказанието за лишаване от свобода, което подлежи на изтърпяване“. Тази разпоредба, която изхожда от схващането, че осъденото лице може да изтърпи част от наказанието си в издаващата държава преди трансфера му, не позволява да се определи дали изпълняващата държава може да намали наказанието, като вземе предвид положения от осъденото лице труд по време на задържането му в затвор в издаващата държава.

34 Поради това е необходимо да се вземе предвид контекстът на член 17 от Рамково решение 2008/909. В това отношение следва да се отбележи, че разпоредбата се намира в глава II от решението, озаглавена „Признаване на съдебни решения и изпълнение на наказания“. В тази глава, която включва членове 4—25, са закрепени в хронологичен ред поредица от принципи.

35 Най-напред, както посочва генералният адвокат в точка 100 от заключението си, членове 4—14 от Рамково решение 2008/909 съдържат правилата, които държавите членки трябва да прилагат по отношение на трансфера на осъденото лице. Така на първо място членове 4—6 от Рамковото решение уточняват как се извършва изпращането на съдебното решение и удостоверението на изпълняващата държава. След това членове 7—14 от посоченото рамково решение установяват принципите, приложими за признаването на съдебното решение и изпълнението на наказанието.

36 По-конкретно член 8 от същото рамково решение въвежда стриктни условия за адаптиране от компетентния орган на изпълняващата държава на наказанието, наложено в издаващата държава, които следователно са единственото изключение от принципното задължение на посочения орган да признае съдебното решение, което му е изпратено, и да изпълни наказание, което по продължителност и вид съответства на посоченото в постановеното в издаващата държава съдебно решение.

37 Освен това от член 13 от Рамково решение 2008/909 е видно, че докато „изпълнението на наказанието в изпълняващата държава не е започнало“, издаващата държава запазва компетентността си за изпълнението му.

38 На второ място, член 15 от Рамково решение 2008/909 установява реда за трансфера на осъденото лице, а член 16 от него съдържа особени разпоредби в случай на транзит на осъденото лице през територията на друга държава членка.

39 Член 17 от Рамково решение 2008/909 се явява продължение на предхождащите го разпоредби, като установява приложимите към изпълнението на наказанието принципи след предаването на осъденото лице на компетентния орган в изпълняващата държава.

40 Следователно член 17 от Рамково решение 2008/909 трябва да се тълкува в смисъл, че по отношение на частта от наказанието, изтърпяна от съответното лице на територията на издаващата държава до неговия трансфер в изпълняващата държава, включително по въпроса за евентуалното намаляване на наказанието, се прилага единствено правото на издаващата държава. Що се отнася до правото на изпълняващата държава, то се прилага само за частта от наказанието, която остава да се изтърпи от лицето след този трансфер на територията на изпълняващата държава.

41 Това тълкуване се налага и от образеца на удостоверението, съдържащ се в приложение I към Рамково решение 2008/909.

42 В това отношение следва да се отбележи, че образецът на удостоверението е стандартен формуляр, който следва да се попълни от компетентния орган на издаващата държава, а след това заедно с осъдителната присъда да се изпрати на изпълняващата държава. Съгласно член 8, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 компетентният орган на изпълняващата държава признава осъдителната присъда, като се основава на данните, посочени от компетентния орган на издаващата държава в удостоверението.

43 От раздел и), точка 2.2 от образеца на удостоверение, отнасящ се до данните за срока на наказанието, които следва да се предоставят, е видно, че издаващата държава следва да посочи в дни целия период на лишаване от свобода, изтърпян във връзка с наказанието, по отношение на което е постановено съдебното решение. В раздел и), точка 2.3 от образеца издаващата държава посочва броя дни, които следва да бъдат приспаднати от общата продължителност на наказанието по причини, различни от посочените по точка 2.2 от образеца. В раздел и), точка 2.3 от образеца се съдържа и неизчерпателен списък на „различните причини“, между които са посочени помилване или други мерки, свързани с наказанието. Така, както приема генералният адвокат в точка 116 от заключението си, точка 2.3 от раздел и) позволява на

издаващата държава да посочи допълнителни данни, когато наказанието вече е било намалено поради особени обстоятелства, например положен от осъденото лице труд по време на задържането му.

44 От всички изложени съображения следва, че преди признаването на осъдителната присъда от изпълняващата държава и трансфера на осъденото лице в последната издаващата държава следва да намали наказанието по отношение на периода на задържане на нейна територия. Единствено издаващата държава е компетентна да намали наказанието поради положен труд преди трансфера и евентуално да уведоми изпълняващата държава за това намаляване в удостоверението по член 4 от Рамково решение 2008/909. Следователно изпълняващата държава не може с обратно действие да приложи по отношение на частта от наказанието, вече изтърпяна от съответното лице на територията на издаваща държава, своята уредба в областта на изпълнението на наказанията, и по-специално относно намаляването на наказанията, вместо уредбата на издаващата държава.

45 В настоящия случай от представените пред Съда доказателства е видно, че при предаването на г-н Огнянов на компетентните български власти датските власти изрично са посочили, че датският закон не позволява намаляване на наказанието лишаване от свобода поради положен от осъденото лице труд по време на задържането му. Следователно орган като запитващата юрисдикция, който е компетентен в изпълняващата държава по въпросите на изпълнението на наказанието, не може да намали наказанието по отношение на частта му, която вече е изтърпяна от осъденото лице на територията на издаващата държава, когато органите на последната, при спазване на националното си законодателство, не са извършили подобно намаляване на наказанието.

46 На последно място, тълкуване в обратен смисъл може да застраши постигането на преследваните с Рамково решение 2008/909 цели, сред които по-специално е зачитането на принципа на взаимно признаване, който съгласно съображение 1 от Рамковото решение във връзка с член 82, параграф 1 ДФЕС е „крайъгълният камък“ на съдебното сътрудничество по наказателни дела в Европейския съюз (вж. в този смисъл решение от 5 април 2016 г., Aranyosi и Căldăraru, C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, т. 79).

47 В това отношение съображение 5 от Рамково решение 2008/909 подчертава, че това сътрудничество се основава на особено взаимно доверие в правните системи на другите държави членки.

48 Ако обаче национален съд на изпълняващата държава — след като е признал осъдителната присъда, постановена от съд на издаващата държава, и осъденото лице е предадено на властите на изпълняващата държава — намали, като приложи националното си право, наказанието по отношение на частта, вече изтърпяна от лицето на територията на издаващата държава, особеното взаимно доверие в правните системи на другите държави членки би било подкопано, при положение че компетентните органи на издаващата държава при прилагане на националното си право не са извършили подобно намаляване на наказанието.

49 Всъщност в този случай националният съд на изпълняващата държава би приложил с обратно действие своето национално право към частта от наказанието, изтърпяна на територията, попадаща под юрисдикцията на издаващата държава. По този начин той би преразгледал периода на задържане на територията на посочената държава, което е в противоречие с принципа на взаимно признаване.

50 Освен това от член 3, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 следва, че целта на признаването на съдебното решение и изпълнението на наказанието от държава членка, различна от тази, която е постановила посоченото решение, е да се улесни социалната реинтеграция на осъденото лице. Следователно неспазването на принципа на взаимно признаване би застрашило също постигането тази цел.

51 С оглед на всички изложени съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 17, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2008/909 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска такова тълкуване на национална разпоредба, което да оправомощава изпълняващата държава да намали наказанието на осъденото лице поради положен от него труд по време на задържането му в издаващата държава, когато компетентните органи на последната, при спазване на нейното законодателство, не са извършили подобно намаляване на наказанието.

По втория въпрос

52 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали, в случай че член 17 от Рамково решение 2008/909 позволява на компетентния орган на изпълняващата държава да извърши намаляване на наказанието като разглежданото в главното производство по отношение на частта от наказанието, която вече е изтърпяна от осъденото лице на територията на издаващата държава, изпълняващата държава е длъжна да уведоми за това издаващата държава, която е направила изрично искане в този смисъл. При положителен отговор на този въпрос запитващата юрисдикция иска да установи естеството на информацията, която следва да се предостави.

53 Предвид отговора на първия въпрос вторият въпрос не следва да се обсъжда.

По третия въпрос

54 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национален съд да приложи национално правило като разглежданото в главното производство, макар то да противоречи на член 17, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2008/909, с мотива че това национално правило е по-благоприятно от посочената разпоредба от правото на Съюза.

55 Важно е от самото начало да се подчертае, че като се позовава на принципа на прилагане с обратна сила на по-лекото наказание, запитващата юрисдикция изхожда от схващането, че българското право — по-специално правилата на това право в областта на намаляването на наказанието — е приложимо също и по отношение на периода на задържане на г-н Огнянов в Дания преди трансфера му в България. Както е видно обаче от отговора на първия въпрос, това схващане е погрешно.

56 След това уточнение трябва също така да се отбележи, че противно на схващането, което изглежда застъпват запитващата юрисдикция и Европейската комисия, Рамково решение 2008/909 няма директен ефект. Всъщност Рамковото решение е прието въз основа на бившия трети стълб на Съюза, по-специално на основание член 34, параграф 2, буква б) ЕС. Тази разпоредба обаче предвижда, от една страна, че рамковите решения са обвързващи за държавите членки по отношение на постигането на даден резултат, но оставят на националните органи свобода по отношение на формата и средствата, а от друга страна, че рамковите решения нямат директен ефект.

57 В това отношение е важно да се припомни, че съгласно член 9 от Протокол № 36 относно преходните разпоредби, приложен към Договорите, правните последици от актовете на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, приети въз основа на Договора за

Европейския съюз преди влизането в сила на Договора от Лисабон, се запазват дотогава, докато тези актове не бъдат отменени, обявени за нищожни или изменени в приложение на Договорите. Рамково решение 2008/909 не е отменено, обявено за нищожно или изменено, поради което продължава да поражда правни последици съгласно член 34, параграф 2, буква б) ЕС.

58 Също така в съдебната практика трайно се приема, че макар рамковите решения да нямат директен ефект съгласно член 34, параграф 2, буква б) ЕС, обвързващото им действие поражда в тежест на националните органи, и по-специално на съдебните органи, задължение за съответстващо тълкуване на националното право (вж. решение от 5 септември 2012 г., Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, т. 53 и цитираната съдебна практика).

59 Следователно при прилагането на националното право националната юрисдикция, която трябва да го тълкува, е длъжна да го направи, доколкото е възможно, с оглед на текста и целта на рамковото решение, за да се постигне търсеният с него резултат. Това задължение за съответстващо тълкуване на националното право всъщност е присъщо за системата на Договора за функционирането на Европейския съюз, доколкото дава възможност на националните юрисдикции в рамките на своята компетентност да осигурят пълната ефективност на правото на Съюза, когато се произнасят по споровете, с които са сезирани (вж. решение от 5 септември 2012 г., Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, т. 54 и цитираната съдебна практика).

60 Освен това от акта за преюдициално запитване е видно, че към датата на която то е отправено, Рамково решение 2008/909 все още не е транспонирано в българското право, въпреки че съгласно член 29 от Рамковото решение това е трябвало да стане преди 5 декември 2011 г.

61 В това отношение следва да се посочи, че от датата на изтичане на срока за транспониране на това рамково решение запитващата юрисдикция е длъжна да спазва принципа на съответстващо тълкуване (вж. по аналогия решение от 4 юли 2006 г., Adeneler и др., C-212/04, EU:C:2006:443, т. 115 и 124).

62 Трябва обаче да се припомни, че този принцип на съответстващо тълкуване се прилага при определени ограничения.

63 Така задължението на националния съд да се позовава на съдържанието на рамково решение при тълкуване и прилагане на релевантните норми на националното си право, се ограничава от общите принципи на правото, по-специално принципите на правна сигурност и недопускане на прилагане с обратна сила (вж. решения 16 юни 2005 г., Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, т. 44 и от 5 септември 2012 г., Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, т. 55).

64 Тези принципи по-специално не допускат посоченото задължение да наложи — на основание на рамково решение и независимо от наличието на приет за неговото прилагане закон — определяне или утежняване на наказателната отговорност на лица, които с действията си са нарушили неговите разпоредби (вж. решение от 16 юни 2005 г., Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, т. 45).

65 В настоящия случай обаче задължението за съответстващо тълкуване означава, че г-н Огнянов не може въз основа на българското право да се ползва от намаляване на наказанието поради положен труд по време на задържането му в Дания, което всъщност е от изключителната компетентност на последната държава членка. То няма да наложи определяне или утежняване на наказателната отговорност на г-н Огнянов, нито изменение в негов ущърб на срока на наказанието, произтичащ от присъдата, постановена срещу него на 28 ноември 2012 г. от Retten i Glostrup (съд на Глоструп).

66 Задължението за съответстващо тълкуване отпада и когато националното право не може да бъде приложено така, че да се постигне резултат, съвместим с търсения с рамковото решение. С други думи, принципът на съответстващо тълкуване не може да послужи като основа за тълкуване на националното право contra legem. Този принцип обаче изисква националната юрисдикция да вземе предвид, при необходимост, националното право като цяло, за да прецени доколко то може да се приложи така, че да не се стигне до резултат, противоречащ на търсения с рамковото решение (вж. решения от 16 юни 2005 г., Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, т. 47 и от 5 септември 2012 г., Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, т. 55 и 56).

67 В този контекст е важно да се уточни, че изискването за съответстващо тълкуване включва и задължение за националните съдилища, включително тези, действащи като последна инстанция, при необходимост да изменят постоянната съдебна практика, ако тя се основава на тълкуване на националното право, което е несъвместимо с целите на рамковото решение (вж. по аналогия решения от 19 април 2016 г., DI, C-441/14, EU:C:2016:278, т. 33 и от 5 юли 2016 г., Огнянов, C-614/14, EU:C:2016:514, т. 35).

68 В настоящия случай от представените пред Съда доказателства е видно, че разглежданото в главното производство национално правило, че общественополезният труд, положен от трансферирания осъден български гражданин в издаващата държава, трябва да бъде зачетен от компетентния съд на изпълняващата държава за намаляване срока на наказанието, произтича от тълкуването на член 457, алинея 5 НПК във връзка с член 41, алинея 3 от Наказателния кодекс, дадено от Върховния касационен съд в тълкувателното му решение.

69 Следователно в главното производство фактът, че Върховният касационен съд тълкува разглежданата национална разпоредба в несъвместим с правото на Съюза смисъл, не е достатъчно основание запитващата юрисдикция да приеме, че е изправена пред невъзможност да тълкува тази разпоредба в съответствие с това право (вж. в този смисъл решение от 19 април 2016 г., DI, C-441/14, EU:C:2016:278, т. 34).

70 При тези обстоятелства запитващата юрисдикция трябва да осигури пълното действие на Рамково решение 2008/909, като при необходимост по собствена инициатива не приложи даденото от Върховния касационен съд тълкуване, когато това тълкуване не е съвместимо с правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 5 юли 2016 г., Огнянов, C-614/14, EU:C:2016:514, т. 36).

71 С оглед на всички изложени съображения на третия въпрос следва да се отговори, че правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че националният съд трябва да вземе предвид всички норми от националното право и да ги тълкува, доколкото е възможно, в съответствие с Рамково решение 2008/909, за да постигне търсения с това решение резултат, като при необходимост по собствена инициатива не приложи тълкуването, дадено от националния съд, действащ като последна инстанция, когато това тълкуване не е съвместимо с правото на Съюза.

По съдебните разноски

72 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) **Член 17, параграфи 1 и 2 от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска такова тълкуване на национална разпоредба, което да оправомощава изпълняващата държава да намали наказанието на осъденото лице поради положен от него труд по време на задържането му в издаващата държава, когато компетентните органи на последната, при спазване на нейното законодателство, не са извършили подобно намаляване на наказанието.**

2) **Правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че националният съд трябва да вземе предвид всички норми от националното право и да ги тълкува, доколкото е възможно, в съответствие с Рамково решение 2008/909, изменено с Рамково решение 2009/299, за да постигне търсения с това решение резултат, като при необходимост по собствена инициатива не приложи тълкуването, дадено от националния съд, действащ като последна инстанция, когато това тълкуване не е съвместимо с правото на Съюза.**

Lenaerts	Tizzano	Silva de Lapuerta
Ilešič	Da Cruz Vilaça	Berger
Bonichot	Арабаджиев	Toader
Safjan	Jarašiūnas	Fernlund
Vajda	Rodin	Biltgen

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 8 ноември 2016 година.

Секретар
A. Calot Escobar

Председател на Съда
K. Lenaerts